

Recenzii și note bibliografice ***Book reviews and bibliographical notes***

Pr. Maxim (Iuliu-Marius) Morariu, *Autobiografia spirituală a lui Dag Hammarskjold - o abordare teologică*, Cluj-Napoca, Argonaut Publishing House, 2017, 145 p.

Între aparițiile de la editura clujeană Argonaut din anul 2017 ne atrage atenția o interesantă lucrare. Este vorba despre o abordare de nișă, lucrarea părintelui Maxim Morariu intitulată *Autobiografia spirituală a lui Dag Hammarskjold - o abordare teologică*, reprezentând teza de disertație în Teologie a autorului. Încă de la începutul ei, acesta punctează metodologic motivația alegerii acestei abordări în spațiul teologic răsăritean și definește conceptul de autobiografie spirituală, arătând de ce se încadrează în spațiul teologiei mistice, vorbind apoi despre apetența personajului investigat, reliefând pe ce i se fundamentează predilecția înspre aceasta în ciuda spectrului destul de vast al preocupării profesionale și academice a marelui diplomat.

În motivarea alegerii acestei teme de cercetare autorul potențează necesitatea demersului academic de analiză transdisciplinară pentru a evidenția anumite trăsături ale caracterului complex al lui Dag Hammarskjold, în vederea unei aduceri în prim-planul culturii românești a elementelor constitutive ale autobiografiei spirituale. Ce este remarcabil la autorul lucrării este abilitatea dialectică de a schimba spațiile culturale și confesionale sau puterea de a jongla cu diferite concepte strict tehnice pentru argumentarea tezei, în cazul de față pentru a susține importanța conceptului de autobiografie spirituală. Încărcătura psihologică a unei astfel de abordări decodifică în realitate traiectoria convertirii, fapt de interes major pentru teologie.

Părintele Maxim Morariu concentrează cea de-a doua parte a volumului dedicând-o exclusiv analizei biografiei lui Dag H., accentuând importanța educației sale în familie, întrucât tânărul Dag moștenește o bună parte a aplecării înspre profunzime analitică, politică, economie sau diplomație de la tatăl său Hjalmar, reputat intelectual și politician suedez (49-50). La vârsta de 29 de ani tânărul Dag devine doctor în economie, iar în 1936, la doar 3 ani distanță, devine subsecretar de stat, respectiv guvernator al Băncii Naționale a Suediei în anul 1941 (54). Se observă astfel o ascensiune extrem de rapidă și un profil academic sedimentat, pe care

autorul îl reproduce la nivelul detaliilor în expozeul biografic până la turnura profesională a anilor '50, moment în care se conturează profilul de politician de rang înalt, culminând cu alegerea în demnitatea de secretar general al ONU, iar mai apoi în 1954 de membru al Academiei Suediei (55).

În altă ordine de idei, înalta demnitate de secretar general ONU îl va pune pe Dag H. într-o ipostază delicată, aceea de a media la nivelul politicilor externe diversele crize ale Războiului Rece sau ale unor alianțe politice cu Uniunea Sovietică aflată în plină confruntare cu Statele Unite ale Americii. Aici intervine miezul analizei din studiul propus de părintele Maxim, întrucât este identificat mixajul bunei educații presărate de soliditatea principiilor creștine, care îl vor ajuta în soluționarea crizelor de natură interioară cât și de natură profesională, respectiv în demnitatea de secretar general al ONU. Modalitatea utilizată de autor expune, printr-o muncă intensă de documentare, maniera comparațiilor din universul eclesial cu anumite structuri ale statului sau chiar cu statul însuși. Legătura instituțională este supusă unei comparații cu sacralitatea ce punctează aspirațiile spirituale ale personajului analizat.

Concentratrea autorului se apleacă pe însemnările personale ale lui Dag H., bun cunoscător al Scripturii, pe care o cita ori de câte ori avea ocazia (66). La fel și scrierile patristice, atât ale Părinților din Apus cât și ale celor Răsăriteni, reprezentau adevărate refugii mentale și spirituale ale lui Dag, pentru infuzia de sensuri morale și etice. Demnă de remarcat este modalitatea articulată în care Dag H. rezolvă problema morții în manieră creștină, detașându-se parțial de protestantismul său prin înțelegerea de *punte, trecere* (72) și nu ca blocaj predestinaționist. O altă temă recurentă este aceea a *tăcerii*, pe care personajul analizat o utilizează la nivel meditativ și mistic, înțeleasă ca metodă de terapie cu sinele pentru auto-dezvoltare personală și pentru calmarea orgoliului, cea mai mare problemă a luptei cu sinele (78) și stabilirea discernământului ca cea mai importantă virtute. Această preocupare pentru interiorizare a lui Dag Hammarskjöld nu confiscă aplecarea către celălalt, nu blochează antropologia creștină la o formă de misticism intraductibil relațiilor interumane, ci deschide posibilitatea îndumnezeirii prin har (87) și efort ascetic. Părintele Maxim ne uimește prin aducerea în atenția acestei biografii spirituale a unei alte teme extrem de interesante, aceea a *negocierii*, prezentă foarte des în cariera marelui diplomat cât și în cuprinsul vieții sale spirituale lăuntrice. Aceasta (*negocierea*) ascunde modul creștin de gândire care îl ajută să facă față presiunilor inimaginabile la care este supus în calitatea sa de înalt demnitar ONU, făcându-l astfel să experimenteze o altă virtute, aceea a *smereniei* (90-91).

Ca într-o regie extrem de bine realizată, autorul lasă consistența piesei de rezistență, a operei și a carierei lui Dag Hammarskjöld, printr-un postulat al *iubirii* pe care îl inserează pe alocuri într-o manieră de-a dreptul ascunsă, ca formă de rugăciune, deconspirând profilul creștin autentic al unui mare diplomat, care nu se sfiește în a postula pentru credința creștină

într-o manieră apologetică, integrându-l astfel în galeria marilor spirite universale dar și între marii mistici ai secolului XX.

Pr. Emanuel-Ioan CĂȘVEAN*

Tatiana Niculescu Bran, *Mihai I, ultimul rege al românilor*, București, Editura Humanitas, 2016, 254 p.

Scriitoarea și jurnalista Tatiana Niculescu Bran este cunoscută în mediul cultural românesc în special prin romanele sale *Spovedanie la Tanacu* (București, Editura Humanitas, 2006, text care a stat la baza filmului *După dealuri*, premiat în anul 2012 la Festivalul de film de la Cannes pentru cel mai bun scenariu), *Noaptea Patriarhului* (Editura Polirom, 2011), *În Țara lui Dumnezeu* (Editura Polirom, 2012) și *Povestea domniței Marina și a basarabeanului necunoscut* (Editura Polirom, 2013). Ea revine pe scena culturală românească cu o nouă lucrare, ce descrie viața Majestății sale Regele Mihai I al României dar și o parte din istoria secolului al XX-lea într-un mod artistic și în același timp viu.

Cartea urmărește evenimente majore din istoria României în perioada 1921-1947, de la nașterea Regelui Mihai I până la momentul abdicării sale, precum au fost criza dinastică din anul 1925, întoarcerea la tron a Regelui Carol al II-lea și instaurarea dictaturii regale în 1938, lovitura de stat de la 1944, instaurarea comunismului în România, toate avându-l în centru pe regele Mihai și contribuind la formarea și dezvoltarea sa, atât personală cât și politică.

De asemenea, autoarea tratează detalii interesante din viața familiei regale, în special cu privire la raporturile dintre membrii acesteia și la influența pe care au avut-o asupra lui Mihai I. Sunt evidențiate contribuțiile avute de Regele Carol al II-lea și de Regina Elena în dezvoltarea copilului lor și modul în care fiecare dintre cele două persoane l-a determinat să își formeze sistemul propriu de valori și să devină omul de stat care a luat decizii cruciale pentru istoria țării. Pe lângă toate acestea, lucrarea prezintă informații personale din diferitele etape ale vieții sale, cum ar fi copilăria, adolescența, pasiunea pentru automobile, și altele, care ajută cititorul să descopere, în primul rând, cine a fost omul din spatele personalității ultimului Rege al României.

Toate acestea sunt completate cu citate diverse din memoriile Reginei Elena, ale Reginei Maria și ale Regelui Carol al II-lea, dar și cu o

*PhD Candidate, „Babeș-Bolyai” University, Cluj-Napoca, Romania; e-mail: emanuel_casvean@yahoo.com

serie de fotografii care înfățișează atât familia regală cât și momente importante ce au avut loc în România între anii 1943-1946 (spre exemplu, intrarea trupelor sovietice în București în 1944), ele oferind o imagine clară și totodată vie a oamenilor și evenimentelor prezentate în text.

În cele două pagini de final, dedicate creditelor fotografice, este descrisă o parte a fotografiilor utilizate, preluate din *Fototeca online a comunismului românesc*, și lista bibliografiei selective.

Toate aspectele prezentate și modul în care autoarea descrie atât întâmplările petrecute, cât și emoțiile și trăirile protagonistului, fac din această carte nu doar o sursă interesantă de informații cu privire la viața lui Mihai I și la istoria secolului al XX-lea, ci chiar o “poartă” către lumea acelor vremuri și către universul celui ce a fost cândva Regele Mihai I al României. Cartea este recomandată atât celor pasionați de literatura de specialitate, cât și celor care au curiozitatea de a decoperi cine a fost “ultimul rege al românilor”.

Leria-Elena ARHIRE*

*BA, „Dunarea de Jos” University, Galati, Romania; e-mail: leriaelena97@gmail.com